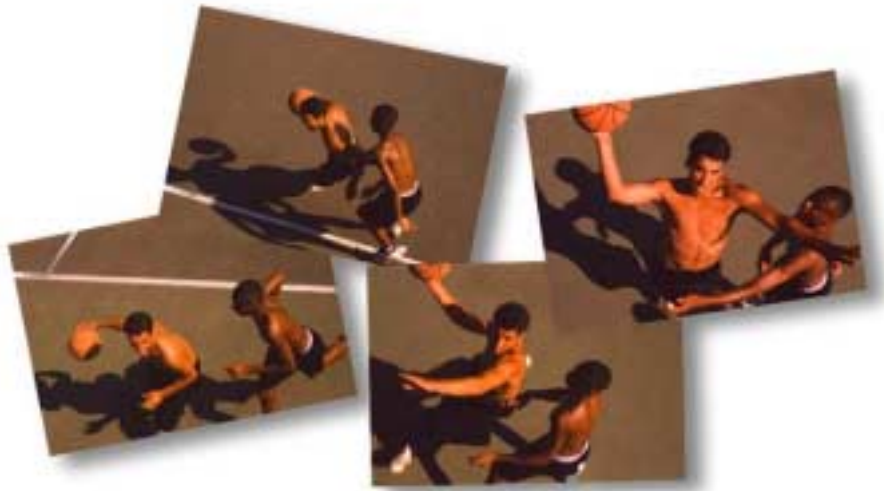

BASKETBALL | NÆRMILJØET

Norges Basketballforbunds
anbefalinger til utvikling av anlegg
for lek og idrett i nærmiljø

Innholdsfortegnelse

1. Basket i nærmiljøet - **Norges Basketballforbunds**
støtte til utvikling av anlegg for lek og idrett i nærmiljøet – innledning
2. Betydningen av nærmiljøanlegg
3. Anlegg som kombinerer flere idretter
4. Lokalisering
5. Tekniske løsninger
6. Hva har vi lært ?
7. Prosjektgjennomføring
8. Kommunenes rolle
9. Spillemidler til finansiering av nærmiljøanlegg - saksgang og omfang
10. Litteraturhenvisninger

1. **Basket i nærmiljøet - Norges Basketballforbunds støtte til utvikling av anlegg for lek og idrett i nærmiljøet - innledning**

Høsten 1999 etablerte Norges Basketballforbund et prosjekt som spesielt skulle ta for seg muligheten for å øke interessen for basketball gjennom utviklingen av hensiktsmessige uteanlegg i nærmiljøet.

Prosjektet tok utgangspunkt i undersøkelser om hvilke tiltak som var på gang i kommunal regi i Asker, Bærum og Oslo, omfattende studier av eksisterende anlegg, vurderinger av anleggenes kvalitet mht dekke og tekniske løsninger dvs anleggenes egenhet for sporten osv...

Prosjektet har nå konkludert mht hvilke typer anlegg som er mest hensiktsmessige, hvilke krav man bør stille til tekniske løsninger, finansierings alternativ og hvem som best kan stå for utviklingen av hensiktsmessige anlegg.

Denne rapporten er ment som en støtte til basketball miljøet og til det lokale arbeid som pågår for å utvikle hensiktsmessige ute-basket løsninger, så vel som til det generelle arbeid som pågår for "tilrettelegging for uteaktiviteter i nærmiljøet" – NÆRMILJØANLEGG.

Rapporten retter bla søkelyset mot "billige" løsninger dvs løsninger som tilsynelatende ser OK ut men som i virkeligheten ikke er teknisk gode ei heller alltid egnet for den sporten de er bygget for.

Prosjektet vil sterkt anbefale flerbruksanlegg med basket i sentrum.

2. **Betydningen av nærmiljøanlegg**

Den eldste basketball generasjonen, i likhet med tilsvarende innen andre idretter, er vokst opp med sport i frilek og utemiljø.

De siste 10 år har dette temaet fått et kraftig oppsving. Mange anlegg for lek og ballspill har blitt utviklet. I forhold til andre land i Europa har vi allikevel ikke vært noe foregangsland.

Basketball har ikke hatt noen vesentlig plass i denne utvikling. Basketballforbundet tror at dette er en av mange årsaker, til at verdens største innendørsidrett ikke har fått noen fremtredende plass blant barn og ungdom i Norge.

Byråkratiske og offentlige prosesser har også ofte hindret en rask gjennomføring/utvikling av nye anlegg, når dette kunne ha vært aktuelt.

Basketballforbundet vil hevde at det mest hensiktsmessige for fremtiden vil være å utvikle et begrenset antall løsningskonsept, med utgangspunkt i en forsvarlig pris og kvalitet, og med mulighet for hurtig gjennomføring når først egnet lokalisering og areal foreligger.

Basketballforbundet mener også at det er positivt at idrettslag, velforeninger o.l. tar initiativ til utvikling av nærmiljøanlegg. Men man ser det som mest realistiske at anlegg utvikles i regi av det offentlige og kommunale etater, da det som oftest er disse som sitter med den eiermessige nøkkel til hensiktsmessige arealer og har ansvar for tilrettelegging for aktivitet.

3. Anlegg som kombinerer flere idretter

I dag ønsker vi i størst mulig grad å prioritere de integrerte løsninger som kombinerer hensiktsmessige funksjonelle løsninger, på tvers av flere idretter.

Anleggene etableres først og fremst i nærheten av barnehaver, skoler og boligområder og ofte i tilknytning til det etablerte idrettsmiljøet der folk treffes.

For mange anlegg kan den etablerte idretten opptre som støtte og "faddere" for nærmiljøanlegget.

Målet med etablering av nærmiljøanleggene er at de skal bli en møteplass/sted for utøvere av lek og ballspill på alle nivåer og for alle aldersgrupper.

Mange barn er organisert i forenings- og fritidsaktiviteter. Gjennom nærmiljøanlegget kan de selv sette i gang aktiviteter når ikke skolen og lekser bestemmer dagsorden. Gjennom bruk av anlegget får barna i nærområdet en mulighet til å komme sammen på tvers av alder, etnisk bakgrunn og uavhengig av om de bor i blokk eller i enebolig.

Den største utfordringen blir å lage noe som er interessant og attraktivt for barna slik at de kan bygge opp et eget felleskap innenfor rammer de selv fyller ut med spennende og kuule ting som samtidig ikke styres av for mange regler og pekerfingere.

Til tross for stor bruk og belastning på de eksisterende anleggene, ofte uten fast organisert oppsyn, er det sjelden man registrerer noen form for hærverk på anleggene. Barna selv og de nærmeste naboene føler ansvar for og passer godt på området sitt.

I dag er det satt opp enkelte bingeløsninger som til en viss grad kan dekke muligheten for flere idretter som: Basketball, innebandy ute, five aside fotball, volleyball, håndball, street basket, osv..... Tradisjonelt er de fleste av disse anlegg mest egnet for fotball bl annet pga av at dekket som er valgt er kunstgress, som egner seg lite for flere av de andre idrettene bl.a. basketball !

4. Lokalisering

Som tidligere nevnt, i hovedsak skjer meste parten av lokalisering og utviklingen av nærmiljøanlegg i Norge skjer hovedsakelig i tilknytning til kommunalt eid grunn og våre skoler.

Skolefritidsordningen har bidratt positivt til utnyttelsen av mange av disse anlegg. På den annen side er det en rekke skoler, som etter skoletid, ligger fullstendige øde. De har ingen naturlig rolle i det pulserende liv hvor barn og ungdom oppholder seg i sin fritid.

Ofte er det kjøpesentrene, som trekker barn og unge til seg, før og etter skoletid og spesielt på i weekenden dvs. på lørdagene.

NBBF vil gjennom sin organisasjon og i fellesskap med andre særforbund støtte arbeidet for utviklingen av sentrale idrettsanlegg i nærmiljø som fremmer allsidig idrett, men som også gir størst mulig publisitet for de idrettene som er involvert. Dette må ikke utelukke lokalisering av hensiktsmessige løsninger i mindre miljø i byområder med mange barn i oppvekst.

5. Tekniske løsninger

Rammebetingelser

Det eksisterer EU direktiver/regulativer for bygging av leke- og idrettsanlegg. Disse kjenner de fleste leverandørene til og de har også tatt hensyn til regelverket i sine foreslåtte løsninger. Plan- og bygningsloven gjelder også for idrettsanlegg og kommunene plikter å gi rådgivning/orientering om de tilgjengelige offentlige tilbud og retningslinjer.

Grunnarbeid

Grunnens kvalitet og lokalisering er svært viktig ved bygging av et anlegg. Anlegget skal stå i mange år og må bl. a. bygges for å tåle klima og temperaturendringene som vil oppstå, spesielt da dekket i anlegget skal kunne brukes i vinterhalvåret og følgelig må forutsettes å være snøfritt også om vinteren

Det er av stor viktighet at grunnarbeidene er utført fagmessig og at det er tatt tilfredsstillende hensyn til telekrav.

Det er viktig å ikke "spare penger" på kvaliteten på grunnarbeidet.

Drenasje og avløp

Avrenning og drenasje fra overflaten må tas hensyn til når man plasserer og planerer banen. Drenasjeanlegg med åpne rister rundt anlegget er en løsning som er valgt flere steder. Vannet kan ledes og børstes lett ned i rennen og bruksmuligheten øker. Fortrinnsvis bør underlaget være vanngjennomslippelig.

Fast underlag/dekke

Underlaget må tåle at man spretter ball og at ballen spretter rett opp igjen. Dette betyr at dekkeløsningen bør være heldekkende med materialer som har god friksjon og ikke påfører barna unødvendig skader.

Det finnes både vann-gjennomslipplige kunststoffdekker og asfaltstyper konferer Leverandørbørsen i bladet "Idrett og Anlegg".

Materiale i vant/plater

Lerketre er den beste løsningen i følge erfaringene til de som har hatt anlegg stående utendørs i mange år. Trykkimpregnert material kan også benyttes, men er etter vår oppfatning den nest beste løsningen. Det er viktig at man tenker så "vedlikeholdsfritt" som mulig. Trevantene skal kunne stå år etter år med minimalt vedlikehold.

Tenk også på at materialene som velges må være miljøvennlige (bl. a. ikke inneholde giftige stoffer).

6. Hva har vi lært ?

Det finnes en rekke anlegg for individuelle idretter i tilknytning til skolene i Oslo, Asker og Bærum

Mange anlegg har blitt ødelagt, dvs herpet med og egner seg dessverre dårlig for sitt opprinnelige formål (spesielt basket anleggene).

Et eksempel kan også være lekeplasser med oppsatte basket kurver i "minihøyde" lave kurver for de minste. Det er utallige eksempler på at disse anlegg veldig raskt blir ødelagt.

Basketballforbundet vil derfor helt konsekvent anbefale at kun seniorhøyde basketballkurver blir oppført, uansett hvem anlegget er for.

Noen såkalt "bingen-anlegg" er i ferd med å dukke opp som del av skolerommet, og kombinerer muligheten for flere idrettslige aktiviteter. Noen av anleggene er teknisk lite hensiktsmessige dvs deres funksjonalitet er dårlig i forhold til den idrett de er ment for .

Kvalitet oppfattes ofte som kostbart. Billige løsninger blir valgt, men i det lange løp blir disse som regel svært kostbare.

Som nevnt tidligere, kommunen, er ofte den mest sentrale utbygger eller medspiller i en vellykket utvikling. De er i et flertall av tilfellene grunneier til det området som egner seg for utvikling. Annen lokalisering blir ofte vanskelig pga at flere grunneiere som må involveres.

Delvis finansiering kan søkes gjennom Spillemiddelordningen for Nærmiljøanlegg. I hovedsak forutsetter denne et tilsvarende bidrag fra prosjektansvarlig (begrenset oppad til en støtte på kr.200000 pr søknad eller inntil 50% av godkjente kostnader) – prosjektansvarlig kan være kommunen eventuelt andre som har ansvaret for en utbygging.

En velforening eller idrettslag benytter seg ofte av dugnad og/eller gunstige tilbud fra lokale leverandører, der "gevinsten eller rabatter" inngår som egenfinansiering i prosjektet.

Uansett før man går løs på en prosjektplan/utvikling så må grunneierforholdene være avklart på forhånd. Hvis det er privateide, så må det utarbeides en leieavtale på 40 år for ordinære idrettsanlegg og 20 år for nærmiljøanlegg

Særidrettslag vil sjelden gjøre noe alene dvs at et prosjekt bør gjennomføres som et fellesskap med alle relevante interesser som likeverdige partnere.

7. Prosjektgjennomføring og finansiering

Prosjektgjennomføring/koordinering/søknad om finansiering bør normalt være i regi av utbygger, som helst bør være kommunen men kan også være en grunneier, i nært samarbeid med kommunen.

Aktuelle særforbund, avhengig av hvilken funksjonalitet som søkes, kan trekkes på i de enkelte prosjekt som rådgivere til prosjektansvarlig. NIFog/eller særforbundene har oversikt over et rådgivningsnettverk som også kan bidra med hjelp. Veiledning vedrørende søknader kan fås ved henvendelse til kulturetaten i kommunen eller idrettskonsulentene i de enkelte fylker.

Særforbundene vil kunne være behjelpelig med modeller som representerer gode alternative, tekniske løsninger og informasjon av mer generell karakter

Utover de tradisjonelle finansieringsordninger, må det vurderes om det er mulig å få tilgang til utviklingsmidler gjennom næringslivet i form av sponsor midler hvor den aktuelle sponsor blir anerkjent gjennom direkte reklame i tilknytning til anlegget eksempel :
McDonald's multi-anlegg for lek og idrett Eller Hydros aktivitetssenter for barn og ungdom.....etc.....

8. Kommunenes rolle

Kommunene er den beste og mest naturlige eier/besitter av grunnen til nærmiljøanleggene. De innehar dessuten rollen som pådriver og spydspiss i utarbeidelse av areal – og reguleringsplaner. Her er de relevante, politiske signalene samlet. Dette forenkler oppsett av en realistisk prioriteringsrekkefølge i forslag og innstillinger. Kommunenes representanter må derfor være meget sentrale i planlegging og gjennomføring av arbeidet med nærmiljøanleggene.

Idretten fremmer sine ideer eller egne prosjekt gjennom Idrettstrådet frem til den kommunale planprosess. I de tilfelle hvor idretten skal stå som søker for et prosjekt, må Idrettstrådet sørge

for at prosjektet inngår i den kommunale plan for idrett- og fysisk aktivitet for å kunne få spillemidler.

Det er viktig kommunen kommer på banen på et tidlig tidspunkt for å kunne innarbeide prosjektene i budsjetter og fanges opp og innlemmes i pågående arbeider med reguleringsplaner.

Saksbehandlerne i kommunene kjenner søknadsprosedyrer med søknadsfrister og andre formelle sider som gjør at en god ide kan få en forsvarlig og rettferdig behandling i det kommunale systemet.

9. Spillemidler til finansiering av nærmiljøanlegg - saksgang og omfang

Idrettslag, borettslag ol kan søke om tildeling spillemidler , men ikke private og/eller A/S og liknende med kommersielle interesser.

Innspill til kommunedelsplan må ofte være kommunen i hende medio mai, men denne dato kan variere fra kommune til kommune. (Det må ofte søkes avklaring mht prioritering, kommunal delfinansiering osv...).

Idrettslag sender sine innspill via de lokale idrettsråd.

Teknisk forhåndsgodkjenning, gjelder for to år, og kan fornyes. I tillegg til dette kommer kommunens byggesaksbehandling, som er styrt av Plan- og Bygningsloven. Etter at anlegget er teknisk forhåndsgodkjent og godkjent byggesaksbehandling, kan man starte utbygging, men tar da en sjanse på at man får spillemidler eller ikke, noe som ikke er en selvfølge (for Nærmiljøanlegg har innvilgelse de senere år ligget på 80-90% av søknadsmassen).

Spillemiddelsøknad skal være kommunen i hende 15.10.

Kommunenes søknadsfrist til fylkeskommunen er som regel 15.01.

Fylkeskulturstyret vedtar spillemiddelfordelingen ca 01.06 basert på en tildelt ramme fra Kultur- og Kirkedepartementet.

Nærmiljøanlegg kan få opptil 200.000,- i spillemidler, men dette forutsetter at prosjektet har en godkjent kostnadsramme på 400.000,- eller mer. Man får dekket 50% av kostnadene opp til 200.000,-

Det enkelte anlegg som det søkes om midler for kan søke om tildeling av midler i inntil tre omganger dvs et nærmiljøanlegg med mange anleggs elementer kan få totalt inntil kr. 600.000 (maks 50%).

I tillegg til ovennevnte er det også kommet en ny ordning med "forenklet søknadsprosedyre" for prosjekter under kr. 80.000. Dette anses å kunne være aktuelt for mange basketbaner. I disse tilfellene er det ikke krav om innpass i Kdp. Søknad kan sendes fylket hele året. Det er avsatt egne midler til dette.

Aktuell finansiering ved anlegg til kr.80.000 kan være :

Spillemidler	kr. 40.000
Egenkapital/-egeninnsats	kr. 20.000 (inkl. dugnad *)
Kommunen / Sponsor	Kr. 20.000
Sum	Kr. 80.000

* Dugnad kan f.eks. innebære prosjektering og arbeidsledelse, 10% av kostnadsoverslaget, gaver eller rabatt på kurver, asfaltering osv....

Mer informasjon om dette kan fås ved henvendelse til kommunen.

10. Litteratur

- a. V-0795 B Informasjonshefte angående spillemidler til nærmiljøanlegg.
- b. V-0791 Nærmiljøanlegg for fysisk aktivitet
- c. V-0903 B Søkerhefte for mindre kostnadskrevende nærmiljøanlegg
- d. V-0902 B- Forenklet søknads-og regnskapsskjema for mindre kostnadskrevende nærmiljøanlegg (mindre enn kr. 80.000)
- d. Nifs brosjyre " Multianlegg"
- e. "Tilrettelegging for ute aktiviteter i nærmiljøet – i skole og fritid" et informasjonshefte fra NIF/KD/KUF
- f. NIF's web side: www.nif.no